

Ráddehusa árvalus riikkabeivviide láhkan bivddu birra Deanu čázádagas, Suoma ja Norgga gaskasaš soahpamuša láhkaásahansuorgái gullelaš mearrádusaid fápmuibidjan- ja heivehanlága 8 §:a rievdadeamis

EVTTOHUSA VÁLDOSISDOALLU

Lága 8 §:a 1 momaantta evttohuvvo rievdaduvvot nu, ahte ovddasvástádus Deanu guolástan-soahpamuša 10 artihkkalis oaivvilduvvon bivdolobiid vuovdima lágideamis sirdašuváši Lappi ealáhus, -johtolat- ja birasguovddážiis guovllu doaimaválddálaš guolledoalloguvlui 1.1.2019 sadjái guokte jagi manjelis 1.1.2021.

Láhka lea oaivvilduvvon boahit fápmui 1 beaivve njukčamánu 2019.

ÁKKASTALLAMAT

1 Dáládilli

1.1 Láhkaásaheapmi ja geavadat

Suoma ja Norgga gaskasaš Deanu guolástansoahpamuššii gullevaž láhkaásaheami suorgái gullevaž mearrádušat leat biddjojuvvon fápmui guollebivddus Deanu čázádagas Norggain dahkkon soahpamuša suorgái gullevaž mearrádušaid fápmuibidjamis ja heiveheamis addojuvvon lágain (176/2017), maŋnelis *fápmuibidjanláhka*. Fápmuibidjanlágas mearridit earret eará das, mat bealit vástidit soahpamuša ollašuhttimii gullevaž doaimmain Suomas. Dán lassin lágas addojuvvojit dárkilut njuolggadusat guolástanlobiid vuovdimis ja sállashiid almmuheamis

Guolástanlobiid vuovdimis vástida fápmuibidjanlága 8 §:a 1 momēantta mielde Lappi ealáhus-, johtolat- ja birasguovddáš, maŋnelis *Lappi EBI-guovddáš* gitta 1.1.2019 rādjai, goas lobi vuovdin lea oaivvilduvvon sirdašuvvat guovllu doaibmaválddalaš guolledoalloguvlui. Guolástanlága (379/2015) mielde guolledoalloguovllut leat almmolašvuoigatvuodalaš searvvit, maid dárkkuhussan lea ovddidit guovllus guolledoalu sihke ovddidit lahtuideaset ovttasdoaimma guolleváriid ávkkástallama ja diškuma ordnemii (KalL 23 §). Guolledoalloguovllut álggahit doaimmas lága mielde jagi 2019 álggus ja buhttejit ovddit guolledoalloguovlluid, maid doaimma nohká jagi 2018 loahpas. Ođđa guolledoalloguovlluid rájāt nannejuvvojde guolledoallovirgeoapmahačča mearrádušain 13.12.2017. Ohcejoga guolledoalloguovlu gokčá oppa Deanujoga čázádaga. Dat dahkkojuvvui laktimiin ovddit Ohcejoga guolledoalloguvlui Deanu čázádahkii gullevaž guovllu Anára guolledoalloguovllus.

Ođđa guolledoalloguovlluid doaibmá sáhttá lāgit áramustá 1. beaivve ođđajagimānus 2019, go EBI-guovddāšiid guolástanlága 22 §:a vuodul dahkkon mearrádušaid guolledoalloguovlluid rájāid nannemii heivehuvvogohtet guolástanlága 129 §:a sirdāsannjuolggadusaid mielde. Gomihuvvonguolástanlága 68 §:s oaivvilduvvon guolástanguovllut dikšot guolástanlága 24 §:a 3–5, 8 ja 9 čuoggās oaivvilduvvon guolledoalloguvlui gullevaž doaimmaid 31 beaivái juovlamānu 2018 rádjai. Guolástanguovlluide sirdāsanaigin mearriduvvon doaibmaváldi ii atte vejolašvuoda guolástanlobiid vuovdimii gullevaž čatnašumiid dahkamii jagi 2019 álggus álggan guolledoalloguovlluid beales.

Lohpevuovdimis vástidan beali doaibman lea fuolahit Suomas Deanu guolástannjuolggadusa 4 §:s oaivvilduvvon lohpetiippaid vuovdimis. Paragrāfa 1 ja 2 čuoggāin oaivvilduvvon báikēgottālaččaide vuvdojuvvon lobiid bokte lohpevuovdi galgá dárbbu mielde sihkkarastit, ahte oasti deavdá fápmuibidjanlága 9 §:s oaivvilduvvon fásta ássama eavttuid Deanu čázádaga johkalegiin. Turismabivdui várrejuvvon lobit vuvdojuvvojit neahttagávppis lohpevuovdinprogrāmain ja lodnojuvvojit oastima oktavuodas addojuvvon lohpekoda vuostá báikēgotti lohpevuovdinbáikkiin. Vuovdimassii biddjojuvvon lobit leat juhkkujuvvon vahkkosaččat Suoma ja Norgga gaska meroštallojuvvon lohpedihtoeari rámmaid siste.

Seammās lohpevuovdinprogrāmmas lea váldon vuhtii Deanu čázádaga johkalegiid olggobealde ássān eaiggādiidda várrejuvvon lohpedihtoearri. Sin lohpedihtoearis geavatkeahttá báhcān lobit leat máhccan vuovdimassii turistaguolásteaddjiide, jus dat eai leat várrejuvvon ovddit vahku bearjadaga rádjai. Eará báikkis ássān eaiggādiid lobiid lea galgan lotnut Ohcejoga báikkālašlohpevuovdinbáikkiin ja seammá oktavuodas lea dárkkistuvvon maiddāi guolástanvuoigatvuoda mearri giddodatdieduvin ja merkejuvvon fatnasiid registarii.

Lohpevuovdindoaimma dikšuma várás Lappi EBI-guovddáš lea vuodđudan elektrovnnalaš lohpevuovdinvuogádaga. Vuogádaga bokte vuvdet maiddái guolástannjuolggadusa 5 § 3 momeanttas oaivvilduvvon guolástanlága 2 § 1 momeanttas oaivvilduvvon guolástanvuogátvuoda hálddašeaddjiide várrejuvvon dihtoeari turismaguolástanlobiin. Dihtoeari geavaheami várás vuogádahkii galgá addit giddodatoamasteami guoskevaš dieđuid. Lohpevuovdindoaimma lea dávjá eanet gáibideaddji go mánggaid earáid guolástanguovlluid vuovdán lobiid bokte, go vuvdojuvvon lohpeameari lea ráddjejuvvon dihtoeriin jearrama unnibun fuomášahtti láhkai ja oassi vuovdima várás várrejuvvon lobiin gáibida daid geavaheaddjiin juogo fásta ássama Deanu čázádaga johkalegiin dahje dihto sturrosaš guolástanvuogátvuoda oamasteami.

Lohpevuovdindoaimmas vástidan bealli juohká maiddái fápmuibidjanlága 11 § mielde ovddit jagi čoggon lohpeboaduid 8 § 1 momeantta 1 čuoggá buhtadusaide rádjajohkaguovllu čáhceguovlluid eaiggáidida ja doaimmá fápmuibidjanlága 15 §:a mielde johtolaga bálvalusain adojuvvon lága 320/2017) V oasi 1 logu 1 §:s oaivvilduvvon registrerendoaimmain veahkeheaddji bálvalusfállin, mii dikšu máinnašuvvon logu 3 §:s oaivvilduvvon doaimmaid ja dahká Johtolat- ja gulahallandoaimmahaga registrerenmearrádusa várás árvvoštallama registrerenvuogátvuoda gáibádusaid ollašuvvamis.

Lohpevuovdindoaimma lea dássáži ordnejuvvon oassái EBI-guovddáza virgebargun. Dasa lassin eana- ja meahcedoalloomisterija lea miedihan Lappi EBI-guovddáži mearreruda, maid leat geavahan bálkáhít olbmo lohpevuovdindoimii ja fatnasiid registrerendoimii ja ee. guollebivddu bearráigehečču gullevaš doaimmaid várás.

1.2 Dáládili árvvoštallan

Guolástanlága mielde guolledoalloguovllut álggahit doaimmas jagi 2019 álggu rájes. Guolledoalloguovllu doaimma álggaheapmi ja guolástanlobiid vuovdima ordnema sirdašuvvan Lappi EBI-guovddáži guolledoalloguvlui dáhpáhuvvet guktot jagi 2019 álggus. Guolástanlágas ásašuvvon guolledoalloguovlluid ortniiduvvamii dárbašuvvon áigi buohtastahtton dálá lohpevuovdima guoskevaš áigetávvala lea árvvoštallon dahkat áitaga lohpevuovdima lihkestuvvamii. Guolledoalloguovlu galggašii álggahit lohpevuovdima ordnemii gullevaš doaimmaid dakkavide. Dat sáhtta leat váttis, go váldá vuhtii earáid organisašuvvna vuolggapeapmái gullevaš muttuid. Lohpevuovdima lassin guolledoalloguvlui leat sirdašuvvamin guollebivddus geavahuvvon fatnasiid registreremii gullevaš doaimmat.

Lohpevuovdindoaimma sirdašuvvamis Ohcejoga guolástanguovllu dikšuma vuollái leat gevon ráddádallamat Ohcejoga guolástanguovlluin, muhto ráddádallamiin ii leat gávdnon čovddus, mo doaimmaid sirdima sáhtašii sihkkarastit dán áigetávvalis ja govttolaš goluiguin.

Lohpevuovdima lihkestuvvama ii sáhte guoddit dakkár áššiid duohkái, ahte geargágo guolledoalloguovlu ortniiduvvat ja dahkat lohpevuovdima lihkestuvvan dikšuma ovdi dárbašlaš olmmošválljemiid doarvái jođánit dahje šaddego válljemat váidalusaid vuollái.

Dán sivas lohpevuovdima ja fatnasiid registreremii gullevaš doaimmaid boatkankeahtes dikšuma sihkkarastima doaimmain vástidan beali rievddadettiin, sirdášanáiggi evttohat guhkidit guvttiin jagiin.

2 Evttohuovvon nuppástusat

Fápmuibidjanlága 8 §:a 1 momeanta evttohuovvo rievdaduvvot nu, ahte lohpevuovdindoaimma sirdašuvvá guovllu doaimmaválddalaš guolledoalloguvlui 1.1.2019 sajis guokte jagi manjeleappos 1.1.2021. Sirdášanáiggi evttohuovvo jotkojuvvo guvttiin jagiin dan sihkkarastima várás,

ahte guolledoalloguovlu oažžu doaimmas johtui ovdal lohpevuovdima sirdašuvvama dan dikšuma vuollásažžan. Sirdásanáiggi joatkin guvttiin jagiin veahkehivččii bealistis maiddái dan, ahte guolledoalloguovlu gearggašii buorebut vuodjut dasa sirdašuvvan doibmii ja ovda-mearkan dárbbu mielde skuvlet olbmuid, geat boahttevuodas dikšot doaimmaid. Guovtti jagi sirdásanáigi maiddái dagašii ovtta jagi sirdásanáiggi buorebut vejolažžan Lappi EBI-guovddáža ja guolledoalloguovllu gaskasaš ovttasbarggu sirdásanmuttu áigge. Eará nuppástusat eai evttohuvvo momentii.

3 Evttohusa váikkuhusat

Evttohusas eai leat mearkkašahtti almmolašekonomalaš váikkuhusat. Lappi EBI-guovddáš oažžu dálá geavadaga mielde lohpevuovdimii, fatnasiid registreremii ja guolástanbearráigehččui gullelaš doaimmaide sierra mearreruđa, man sturrodát dávista Deanu guolástanlobiin stáhtii čoggon oasi. Oasi mearreruđas galggašii doaimmaid sirdašuvvama maŋŋá stivret EBI-guovddáža sajis guovllu doaibmaválddálaš guolledoalloguovlui. Lohpevuovdima ordnema ruhtadandárbbu leat árvvoštallan stuorrut muhtun veardde, go dálá dilis oassi barggus dahkko EBI-guovddáža virgebargun.

Lohpevuovdima guoskevaš sirdásanáiggi guhkidemiin figgat garvit riskka das, ahte lobiid vuovdima álggaheapmi odđa organisašuvnnas ii lihkostuva fámus lean lágas mearriduvvon áigetávvalis. Lohpevuovdima eahpelihkostuvvan mearkkašivččii ekonomalaš massima báikgotti olbmuide geaid ealáhus lea huksejuvvon guollebivddu birrasii. Lohpevuovdima njuovžilis ollašuttimiin lea stuorra mearkkašupmi eandalii guovllu turismafitnodateaiiggádiidda, geaidda Deanu guolástanturisma lea dehálaš ealáhus ja geaid dállođu ođđa guolástansoahpamuša mielddis buktán nuppástusat lohpefálaldahkii leat jo dál hehtten.

Báikkálaš turismafitnodatdoalliid ealáhusa doaibmaevttuid dorvvasteami lassin sirdásanáiggi guhkidemiin figgat dorvvastit báikkálaš ja olgobáikgottálaš guolástanvuoigatvuođa hálddašeaddjiid sajádaga ja vejolašvuođa geavahit sidjiide gullelaš guolástanvuoigatvuođa. Suoma ja Norgga gaskasaš Deanu guolástansoahpamuša 10 artihkkala mielde ráđejojhaosso-dagas guoli bivdán galgá lotnut guolástanlobi ovdal bivddu álggaheami. Soahpamuša mielde oassebealit vástidit lobiid vuovdima ordnemis. Lohpevuovdima ordnema vára vuollái šaddan sáhtašii ná váikkuhit ráddjenláhkái maiddái báikkálaš ja olgobáikgottálaš guolástanvuoigatvuođahálddašeaddjiid vejolašvuhtii geavahit sidjiide gullelaš guolástanvuoigatvuođa, jus lohpevuovdima ordnen ii lihkostuvašii ordnejuvvot.

4 Ášši válmmaštallan

Evttohus lea válmmaštallojuvvon eana- ja meahcedoalloministeriijas. Láhkanuppástusa dárbbalašvuohta kártejuvvui Ohcejogas 29.–30.10.2018 turismafitnodatdoalliiguin, oktasaš čáhceviidodaga osolašgottiiguin, Ohcejoga guolledoalloguovlluin ja Ohcejoga giełddain gevojuvvon háleštandilálašvuodain. Evttohus sáddejuvvoi ášši hohpolašvuođa dihtii guovtti vahku guhkkosaš cealkima várás 8.–21.11.2018.

Evttohusas bivde cealkámuša stáhtaruhtaministeriijas, vuoigatvuodaministeriijas, Lappi EBI-guovddážiis, Meahciráđdehusas, luondduriggodatguovddážiis, Njuorggáma, Vuovdaguoikka, Ohcejoga kirkosiidda ja Veahčáknjárgga osolašgottiin, Ohcejoga ja Anára guolástanguovlluin, Vuolledoalu, Ivvánjávri ja Pikkujärvi osolašgottiin, Deanuleagi fitnodatdoallit ry:s, Sámeturisma ja -fitnodatdoallit ry:s, Sámedikkis, Deanu giddodatoamasteaddjit ry:s, Lappi lustaáiggeguollebivdit ry:s, Suoma Lustaáiggeguollebivdiid Guovddášorganisašuvnnas, Guolledoalu Guovddášlihtus ja Lappi guolledoalloguovddážiis.

Lappi EBI-guovddáš, Meahciráđdehus, Luondduriggodatguovddáš, Ohcejoga kirkosiidda osolašgoddi. Ohcejoga guolástanguovlu. Guolledoalu Guovddášlihttu adde cealkámuša. Buot cealkámuša addán bealit atne sirdásanáiggi guhkideami dárbbaslažžan ja ákkastallon.

Ohcejoga guolástanguovllu mielas gittotge ovttá jagi lasseáigi reahkkášii organisatoralaš nuppástussii ja evttohii lassin, ahte jus guolledoalloguovlu ii basttášii rekryteret doarvái bargoveaga doaimmaid dikšuma várás, odđá ovttá jagi sirdásanáiggi sáhtašii vihkkehállat. Ohcejoga kirkosiidda osolašgoddi oinnii, ahte ovttá jagi sirdásanáigi livččii doarvái guhkki. Kirkosiidda osolašgoddi evttohii lassin, ahte jus lánhanuppástusas mearridit guovtti jagi sirdásanáigái, lánhki galggašii merkejuvvot cealkka mainna soahpamuša 10 artihkkalii guoskevaš áššiid sáhtá sirdit guolástanguovlui jo ovdal jagi 2021 álggu, go guolledoalloguovllus leat doibmii dárbbasuvvon resurssat.

Lappi EBI-guovddáš celkkii, ahte plánejuvvon guovtti jagi lasseáigi dagašii vejolažžan ovdasvástádusaid hálddašuvvon sirdima EBI-guovddášis guolledoalloguovlluide. EBI-guovddáš doarju dárbbasettiin guolledoalloguovllu maiddái sirdásanáiggi maŋŋá guolástanlága 20 § 3 čuoggá mielde. EBI-guovddáš evttohii, ahte lánhanuppástusa galggašii boahit fápmui nu jodánit go vejolaš. Meahciráđdehusa mielde guovtti jagi sirdásanáiggiin sihkkarasto, ahte Ohcejoga guolledoalloguovllus lea doarvái áigi ja resurssat organiseret Deanu lobiid vuovdim, mii lea hástaleaddji doaimma. Meahciráđdehus anii dehálažžan EBI-guovddáša doarjaga lohpevuovdindoibmii dárbbu maŋŋá maiddái sirdásanáiggi maŋŋá. Luondduriggodatguovddáš muittuhii, ahte lohpevuovdinvuogádat lea njuolga oktavuodas Deanu sálašregistarii, man doaimmama berre dárkkistit nuppástusa oktavuodas. Evttohuvvon guovtti jagi sirdásanáigi dagašii vejolažžan maiddái dán vuhtii váldima. Guolledoalu Guovddášlihttu ii váldán beali sirdásanáiggi guhkkodahkii, muhto oinnii dehálažžan, ahte guolledoalloguovlui sihkkarasto doarvái stuorra ruhtadeapmi ja, ahte EBI-guovddáš doarvái árrat fállá guolledoalloguovlui skuvlejumi ja doarjaga doaimmaid dikšuma sihkkarastimiin. Ruhtaministerijas eai lean fuomášuhtimat evttohussii.

Lánhanuppástus lei ovdan sámedikkiin gevvojuvvon Deanu guolástanjuolggadusa doaimmabiju guoskevaš ráđđádallamis 7.11.2018. Sámediggi ii oaidnán dárbbaslažžan ordnet sierra ráđđádallama áššis. Sámediggi ii áiggo cealkit lánhanuppástussii, muhto guorrasa Ohcejogas boahit dihtui lasseáiggi dárbbus.

Eana- ja meahccedoalministeriija oaidná, ahte lohpevuovdimii evttohuvvon guovtti jagi sirdásanáigi lea ákkastallojuvvon, vai doaimmaid sirdima lea vejolaš ollašuttot hálddašuvvon vuogi mielde. Sirdásanáigi ii eastte Ohcejoga guolledoalloguovllu rolla nanosmahttima lohpevuovdindoaimma dikšumis jo vuosttas jagi maŋŋá. Lappi EBI-guovddáš addá dárbbasettiin áššedovdiveahki Ohcejoga guolledoalloguovlui guolástanlága 20 § 3 momēantta vuodul maiddái lohpevuovdindoaimma sirdáseami maŋŋá.

5 Sorjavašvuotta eará evttohusaide

Evttohus laktása riikkabeivviin giedahallamis lean eanagottiid vuoddeapmái guoskevaš ráđdehusa evttohussii (HE 15/2017 vp) ja eanagotteodastusa ollašuttimii sihke stáhta lohpe-, stivren- ja bearráigeahččodoaimmaid oddasitorgeremii guoskevaš ráđdehusa evttohussii (HE 14/2018 vp). Ollašuvadettiin eanagotteodastusa oavvildivččii, ahte ealáhus-, johtolat- ja birasguovddášat heaittuhuvvošedje eanagotteodastusa ollašuttima ja stáhta lohpe-, stivren- ja bearráigeahččoorganisašuvnnaid guoskevaš ráđdehusa evttohusa sisttisdoallan fápmuibidjanlágain. Dát oavvildivččii, ahte evttohusas ealáhus-, johtolat- ja birasguovddášii ášahuvvon doaimmaválddi geavahivččii ja dasa mearriduvvon doaimmaid divššošii boahitevuodas eanagoddi. Go eanagotteodastusa lea ain riikkabeivviid giedahallamis eai leat dohkkehuv-

von, ii evttohussii leat sáhtán bidjat eanagottiid ealáhus-, johtolat- ja birasguovddážiid sadjái. Eanagotteodastus lea oaivvilduvvon boahit fápmui 1 beaivve oddajagimánus 2021 dahjege seammá áigái, go guolástanlobiid vuovdima ja guollebivdofatnasiid registreremii gullevaš doaimmaid doaibmaváldi sirdašuvašii guolledoalloguovlluide.

6 Fápmuiboahтин

Láhka evttohuvvo boahit fápmui 1 beaivve njukčamánu 2019. Ná lága 8 §:s mearriduvvon lohpevuovdimii ja 15 §:s mearriduvvon fatnasiid registreremii gullevaš doaibmaváldi sirdašuvašii vehá áigái guolledoalloguvlui 1.1.2019, muhto máhcašii evttohuvvon lánhanuppástusa mielde Lappi EBI-guovddáži 1.3.2019 rájes ja livččii dan maŋŋá fápmus sirdášanáiggi loahpa rádjai.

Ovdalis ovdanbuktojuvvon ákkain addojuvvo riikkabeivviid dohkkeheapmái čuovvovaš lánkaevttohus:

Láhka

guollebivddus Deanu čázádagas Norggain dahkkon soahpamuša láhkaásaheami suorgái gullevaš mearrádusaid fápmuibidjamis ja heiveheamis addojuvvon lága 8 §:a nuppástuhttimis

Riikkabeivviid mearrádusa mielde
rievdaduvvojit bivddu birra Deanu čázádagas Norggain dahkkon soahpamuša láhkaásahan-suorgái gullevaš mearrádusaid fápmuibidjan- ja heivehanlága (176/2017) 8 §:a 1 momenta čuovvovaččat:

8 §

Guolástanlobiid vuovdima lágideapmi

Soahpamuša 10 artihkkalis oaivvilduvvon guolástanlobiid vuovdima lágideamis vástida Lappi EBI-guovddáš. Guovllus doaibmaválddálaš guolledoalloguovlu vástida bivdolobiid vuovdima lágideamis 1 beivvi ođđajagimánu 2021 rájes.

Dát lámka bohtá fápmui beivve _____ mánu 20 .

Helssegis 5. beivve juovlamánu 2018

Oaiveministtar

Juha Sipilä

Eana- ja meahccedoalloministtar Jari Leppä

Láhka

guollebivddus Deanu čázádagas Norggain dahkkon soahpamuša láhkaásaheami suorgái gullevaš mearrádusaid fápmuibidjamis ja heiveheamis addojuvvon lága 8 §:a nuppástuhttimis

Riikkabeivviid mearrádusa mielde

rievdaduvvojit bivddu birra Deanu čázádagas Norggain dahkkon soahpamuša láhkaásahan-suorgái gullevaš mearrádusaid fápmuibidjan- ja heivehanlága (176/2017) 8 §:a 1 momeanta čuovvovaččat:

Láhka mii lea fámus

Evttohus

8 §

8 §

Guolástanlobiid vuovdima lágideapmi

Guolástanlobiid vuovdima lágideapmi

Soahpamuša 10 artihkkalis oavvilduvvon guolástanlobiid vuovdima lágideamis vástida Lappi EBI-guovddáš. Guovllus doaibmaválddálaš guolledoalloguovlu vástida bivdolobiid vuovdima lágideamis 1 beaivvi oddajagimánu 2019 rájes.

Soahpamuša 10 artihkkalis oavvilduvvon guolástanlobiid vuovdima lágideamis vástida Lappi EBI-guovddáš. Guovllus doaibmaválddálaš guolledoalloguovlu vástida bivdolobiid vuovdima lágideamis 1 beaivvi oddajagimánu 2021 rájes.

Dát láhka bohtá fápmui beaivve mánu 20 .